

HÖGSKOLAN
I HALMSTAD

Grundlärarutbildning åk F-3 240 hp

EXAMENSARBETE

Inkludering av nyanlända elever - ur ett
språkdidaktiskt perspektiv

Anna Lundberg och Lejla Redzepovic

Examensarbete 1 för grundlärare åk F-3 15 hp

Halmstad 2017-07-16

Titel	Inkludering av nyanlända elever – ur ett språkdidaktiskt perspektiv
Författare	Anna Lundberg och Lejla Redzepovic
Akademi	Akademin för lärande, humaniora och samhälle
Handledare	Jonas Asklund och Åsa Bengtsson
Sammanfattning	<p>Det ökade antalet nyanlända elever sätter det svenska utbildningsväsendet på hårda prov. Forskningsläget visar på ett ömsesidigt förhållande mellan inkludering och språkinlärning. Syftet med vår litteraturstudie är att undersöka vad forskning visar om inkludering av nyanlända elever i skolan. Det empiriska materialet består av vetenskapliga artiklar. Studiens resultat visar att det finns både fördelar och nackdelar i förberedelseklass och ordinarie klass. En elev kan vara fysiskt inkluderad i en ordinarie klass, men känna sig exkluderad både socialt och pedagogiskt. På samma sätt kan en elev känna sig socialt och pedagogiskt inkluderad i förberedelseklassen, men uppleva att förberedelseklassen präglas av exkludering i relation till övriga skolan. Vidare visar resultatet att lärarnas attityd, inställning och kompetens är avgörande för att skapa en inkluderande undervisning. Det saknas dock forskning kring hur skolor och lärare kan arbeta för att undervisningen ska bli mer inkluderande, och tillgodose alla elevers behov. För vidare forskning finner vi ett intresse att utforska hur förberedelseklassen bör utformas för att ge nyanlända elever förutsättningarna att bli fysiskt, socialt och pedagogiskt inkluderade vid övergången till ordinarie klass.</p>
Nyckelord	Inkludering, exkludering, nyanlända elever, språkinlärning

Förord

Den ökade invandringen, särskilt av barn och unga, har inneburit en stor utmaning för det svenska samhället, inte minst för skolan. Denna utmaning har synliggjorts både på lärarutbildningar och ute på fältet. Vårt första möte med nyanlända elever var under vår verksamhetsförlagda utbildning på lärarutbildningen. Tre syskon från Syrien hade just börjat på skolan efter endast ett par veckor i Sverige, och vi blev ombedda att på olika sätt se efter och stödja dessa elever. Under en rast fick vi uppgiften att passa ett av syskonen eftersom han tidigare hade rymt från skolgården, inte av ovilja att vara där, utan helt enkelt för att ingen hade informerat honom om att det var förbjudet att lämna skolans område under skoltid. Orsaken till detta förklarades vara att ingen på skolan kunde kommunicera detta till pojken, ingen bland personalen talade hans modersmål.

Vid fortsatt arbete med syskonen upplevde vi en frustration över hur skolan hanterade mottagandet och undervisningen av dessa elever. Lärarna visade stor osäkerhet kring hur de skulle ta sig an eleverna och saknade kompetens att undervisa nyanlända. Denna osäkerhet visade sig även hos eleverna på skolan som hade svårigheter att förhålla sig till sina nya klasskamrater. Vi upplevde att dessa elever blev både socialt och pedagogiskt exkluderade genom sin placering i ordinarie klasser. Vi ställde oss frågande till varför eleverna inte fått möjligheten att gå i förberedelseklass, utan istället direkt placerades i en ordinarie klass på en skola som saknar erfarenhet av att ta emot nyanlända elever och undervisa andraspråks elever. Ur detta väcktes intresset att utforska mottagandet och inkluderingen av nyanlända elever i skolan, kunskap vi anser är oerhört viktig inför vårt kommande arbete som grundskollärare.

Vi vill tacka våra kurskamrater och handledare för givande respons med värdefulla kommentarer som har hjälpt oss att förbättra vår text. Till sist vill vi tacka varandra för en god arbetsfördelning och ett gott samarbete längs vägen.

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
1.1 Syfte och frågeställning	2
1.2 Centrala begrepp.....	2
2 Bakgrund	3
2.1 Inkludering.....	3
2.2 Styrdokument och internationella rekommendationer	5
2.3 Nyanlända elever	6
2.4 Språkinlärning	7
2.5 En social syn på lärande	8
2.6 Konklusion av bakgrund.....	9
3 Tidigare forskning	10
3.1 Konklusion av tidigare forskning	11
4 Metod	11
4.1 Datainsamling	12
4.2 Datagranskning	14
4.3 Databearbetning.....	14
5 Metoddiskussion.....	15
6 Resultat.....	17
6.1 Mottagardilemman.....	17
6.2 Lärarkompetens	21
6.3 Språkinlärning	24
7 Resultatdiskussion.....	27
8 Slutsats och implikation	30
9 Referenslista	32
Bilaga A – Sökhistorik	
Bilaga B – Artikelöversikt	

1 Inledning

Antalet flyktingar som kommer till Europa ökade dramatiskt under år 2015 (Celikaksoy & Wadensjö, 2017). Det stora antalet flyktingar beror till allra största delen på kriget i Syrien som bröt ut år 2011. Under år 2015 togs 163 000 flyktingar emot, vilket är dubbelt så många som under Balkankrigen år 1992, och samtidigt ett rekord i Sveriges historia (Migrationsverket, 2016). Många av dessa flyktingar är barn och det stora antalet nyanlända elever sätter enligt Juvonen (2016) det svenska utbildningsväsendet på hårda prov. Barnen som anländer till Sverige har med sig varierande kunskaper och erfarenheter av att gå i skola. Många har begränsade eller inga erfarenheter av att gå i skola, andra har obruten skolgång på grund av invandringsskäl. Barnen kan exempelvis vara barn till arbetskraftsinvandrare, anhöriginvandrare eller flyktingar från krigsdrabbade länder (ibid). Den gemensamma nämnaren för dessa elever är att alla är nybörjare i den svenska skolan och än så länge inte behärskar det svenska språket. Denna utveckling för med sig utmaningar, möjligheter och svårigheter för såväl elever och deras familjer som för skolor och deras personal (Bunar, 2010).

Att skolan ska vara till för alla är något som de allra flesta människor i Sverige är överens om. Persson (2013) skriver att målet med begreppet ”en skola för alla” är att samtliga elever i skolan ska känna delaktighet och gemenskap i en inkluderande miljö, vilket han menar ställer stora krav på skolan och dess personal. För att skolan ska kunna klassificeras som inkluderande krävs att den kan ta emot alla barn och effektivt svara upp mot deras skillnader i förutsättningar av olika slag (Persson, 2013). Inkludering innefattar således en tydlig vision om en skola för alla genom att skolan och dess personal inriktar sig på alla elevers förutsättningar och behov, specifikt de som riskerar att drabbas av exkludering (Svenska Uneskorådet, 2008).

Exkludering från ett meningsfullt deltagande i det sociala, ekonomiska, politiska och kulturella samhällslivet är enligt Uneskorådets *Riktlinjer för inkludering* (2008) ett av de största problemen som individer i vårt samhälle ställs inför. I en artikel från Stockholms universitet med en intervju av Nilsson Folke (2017) framkommer att många nyanlända upplever sig exkluderade i skolan. Skolan lyckas inte anpassa pedagogiken efter barnens förutsättningar samtidigt som eleverna har svårigheter i kontakten med svenskspråkiga vänner. Det behöver ske en förändring i synen på mottagandet av nyanlända i den svenska skolan, visar forskning från Stockholms universitet. Nilsson Folke menar att skolans mottagande av nyanlända säger

något om skolans syn på sitt uppdrag om inkludering och alla elevers rätt till utveckling och lärande. Hon lyfter fram att det behöver ske ett medvetet arbete kring inkludering med fokus på de strukturer och normer som råder i skolan och hur dessa kan vidgas för att välkomna alla elever (ibid).

Vetenskapsrådet (2014) menar att det finns omfattande forskning kring lärares och rektorers synsätt på inkluderande undervisning och studier som rör inkludering i skolan. Det saknas dock forskning kring hur skolor och lärare kan arbeta för att undervisningen ska bli mer inkluderande, och tillgodose alla elevers behov. Vetenskapsrådets utbildningsvetenskapliga kommitté rekommenderar därför forskningssatsningar på flerspråkighet, likvärdighet och nyanlända i utbildningssystemet (ibid). Det är därför angeläget att undersöka kunskaper om nyanlända elevers lärandeprocesser och position i den svenska skolan.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med denna litteraturstudie är att undersöka vad forskning visar om inkludering av nyanlända elever i skolan. För att avgränsa och precisera området har vi valt frågeställningen: Hur påverkar inkludering nyanländas språkinläring?

1.2 Centrala begrepp

Nyanlända är den grupp elever i skolan som står i fokus för denna litteraturstudie. Med nyanländ avser vi i enlighet med skollagen (2010:800) en elev som har varit bosatt utomlands men som nu är bosatt i Sverige och har påbörjat sin skolgång efter den tidpunkt då skolplikten inträder. En elev ska inte längre anses vara nyanländ efter fyra års skolgång här i landet.

Begreppet inkludering definieras på en mängd olika sätt, ofta med fokus på placering. En mer utmanande definition är den som menar att inkludering handlar om gemenskap. Enligt Nilholm och Göransson (2013) utmärks en inkluderande skola av fem kriterier: (1) gemenskap på olika nivåer; (2) ett enda system (till skillnad från ett för vanliga elever och ett för elever i behov av stöd); (3) en demokratisk gemenskap; (4) delaktighet från elever; och (5) att olikhet ses som en tillgång. Med inkludering avser vi att en elev är fysiskt, socialt och pedagogiskt inkluderad i lärmiljön.

Exkludering är motsatsen till inkludering. Begreppet exkludering betyder utesluta eller utestänga någon från något. Ett skäl till utanförskap kan vara en oförmåga att klara av inkluderingens villkor, på grund av exempelvis bristande utbildning och språksvårigheter (Stigendal, 2004). Med exkludering avser vi att en elev är fysiskt, socialt och pedagogiskt exkluderad från lärmiljön.

I enlighet med Wikipedia (2016) definierar vi språkutveckling som den process där barn tillägnar sig sitt första talade språk, sitt modersmål. Detta ska inte förväxlas med språkinläring, som handlar om senare inläring av andra språk. Ett andraspråk är ett språk som en person lär sig efter sitt modersmål och vars inläring sker i den miljö där språket talas, till exempel vid invandring eller i ett flerspråkigt samhälle. Med språkinläring avser vi att en elev lär sig ytterligare språk efter att modersmålet har etablerats.

Studiehandledning på modersmålet är en stödinsats som finns i grundskolan och motsvarande skolformer, samt i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan (Skolverket, 2015). Enligt skolförordningen (2011:185) har en elev som inte klarar att följa undervisningen på svenska rätt att få stöd i form av studiehandledning på sitt modersmål om hon eller han riskerar att inte nå målen i ett eller flera ämnen.

2 Bakgrund

I följande avsnitt ges en närmare redogörelse för begreppet inkludering, dess historiska bakgrund, relevans i förhållande till skolan och styrdokumentet, samt Nilholms och Göransson (2013) olika definitioner av begreppet. Vidare görs kopplingar mellan inkludering och språkinläring.

2.1 Inkludering

Historiskt sett har skolan varit uppbyggd av en mängd segregerade lösningar med specialklasser och särskild undervisning och det är mot denna bakgrund som idén om en sammanhållen skola har vuxit fram. Strävan efter ”en skola för alla” har genom tiderna gått under olika beteckningar (Norrström, 2013). Begreppet inkludering (“inclusion”) kommer från USA där det började användas under 1980-talet och introducerades i Sverige ett antal år senare

för att utveckla tanken om hur skolan ska bemöta elever i behov av stöd (Nilholm, 2015). Innan begreppet inkludering började användas var det aktuella begreppet integrering. I en artikel från *Skolporten* med en intervju av Claes Nilholm (2013) betonar han vikten av att vara medveten om skillnaden mellan dessa begrepp, då inkludering innebär att helheten anpassas till delarna, och integrering innebär det motsatta. Han menar att inkludering handlar om en gemenskap och inte om en placering. Integrering kan liknas vid att någon knackar på dörren till ett hus och ber om att få komma in, medan inkludering istället handlar om att bygga ett hus med en given plats för alla (Nilholm & Göransson, 2013).

Enligt Nilholm och Göransson (2013) är det av stor vikt att vara tydlig med definitionen av inkludering och vilken definition vi använder i vilket sammanhang. De menar att hur vi definierar inkludering har betydelse för hur vi uttrycker oss. Nilholm och Göransson (2013) skiljer på tre kvalitativt skilda definitioner av inkludering, nämligen en gemenskapsorienterad definition, en individorienterad definition och en placeringsorienterad definition.

Den *gemenskapsorienterade definitionen* innebär i enlighet med Nilholm och Göransson (2013) att skolan är ansvarig för alla elever oavsett deras individuella egenskaper och att inga segregeringar skapas för olika kategorier av elever. Inom den gemenskapsorienterade definitionen finns en demokratisk gemenskap på olika nivåer och olikhet ses som en tillgång. Samarbete och gemensam problemlösning är två betydelsefulla aspekter av en sådan gemenskap. Alla elever ska känna sig socialt och pedagogiskt delaktiga. Social delaktighet innebär att eleverna är delaktiga i en social gemenskap, medan pedagogisk delaktighet innebär både en delaktighet i lärandet och rätten att utvecklas så långt som möjligt utifrån ens egna förutsättningar. Inom den *individorienterade definitionen* är eleverna inkluderade om eleverna trivs i skolan, har goda sociala relationer och når målen. Man har då emellertid inte tagit hänsyn till det gemensamma lärandet. Eleven kan befinna sig i en klass med mycket traditionell undervisning, även så kallad "katederundervisning" där majoriteten av arbetet sker enskilt. Inom ramen för det individorienterade synsättet är det också vanligt att man bara intresserar sig för elever i svårigheter. En tredje användning av begreppet är den *placeringsorienterade definitionen* där inkludering innebär att elever i svårigheter befinner sig i den ordinarie undervisningen. Det är vanligt att begreppet används för att beskriva var elever i svårigheter befinner sig rent fysiskt (ibid).

2.2 Styrdokument och internationella rekommendationer

Då inkludering är ett begrepp som handlar om vad skolan ska åstadkomma är det viktigt att sätta arbetet med inkludering i relation till skolans styrdokument. Därför kommer vi att försöka tydliggöra utbildningens syfte i allmänhet och syftet vad gäller arbetet med elever i behov av särskilt stöd i synnerhet.

Begreppet inkludering används än så länge inte i svenska styrdokument men enligt Svenska Uneskorådet (2008) framhålls i läroplanerna att skolan har ett ansvar att förmedla de normer och värden som ligger till grund för inkludering. Nilholm (2015) menar att styrdokumentet är tydliga med att alla elever, oavsett var de befinner sig har rätt att utvecklas och få sina behov tillgodosedda, och utifrån detta kan den svenska skolan förväntas vara inkluderande. I *Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet* (Skolverket, 2016) kan vi utläsa att undervisningen ska anpassas efter varje elevs förutsättningar och behov samt främja elevens fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevens bakgrund, erfarenheter, språk och kunskaper. Läroplanen understryker att en likvärdig utbildning inte innebär att undervisningen utformas lika för alla, eller att resurser fördelas lika, utan att hänsyn ska tas till elevers olika förutsättningar och behov. Den lyfter även fram att skolan har ett särskilt ansvar för de elever som har svårigheter att nå målen (ibid).

I läroplanen läggs stor vikt vid att främja mångfald. Höga krav ställs i dag på människors förmåga att leva med och inse de värden som ligger i en kulturell mångfald samt på människors förmåga att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar. Skolan är en social och kulturell mötesplats och har enligt läroplanen möjlighet att stärka dessa förmågor hos alla som arbetar där (Skolverket, 2016).

Begreppet inkludering förekommer, till skillnad från i svenska styrdokument, i internationella konventioner som Sverige har anslutit sig till, såsom FN:s konvention, men där i förhållande till personer med funktionsnedsättning. Den förbinder konventionsstaterna att se till att personer med funktionsnedsättningar, på samma villkor som andra, får tillgång till en inkluderad och kostnadsfri grundutbildning (Socialdepartementet, 2008). I FN:s konvention om barns rättigheter fastslås att alla barn har rätt till utbildning med stöd för att kunna tillgodogöra sig utbildningen samt att skolan ska ge plats för alla barn. Den lyfter även fram att solidaritet byggs

upp genom att barn med olika bakgrund och förutsättningar får mötas (Svenska Unescorådet, 2008).

FN-organet Unesco har ansvar för utbildning, vetenskap, kultur och kommunikation. År 1994 uppmärksammade Unesco att det fanns ett behov av internationella normer för den inkluderande undervisningen och antog den så kallade Salamancadeklarationen. Salamancadeklarationen är utan rättslig status och klassas inte som en konvention men har fått stor inverkan på utvecklingen i många länder genom att den har uppmärksammat elever som tidigare förmenats utbildning eller inte har erbjudits en anpassad utbildning. I Salamancadeklarationen nämns inkludering som det effektivaste sättet för en skola att motarbeta diskriminerande attityder, skapa en välkomnande närmiljö, bygga ett integrerat samhälle och åstadkomma en skolundervisning för alla (Svenska Unescorådet, 2008).

2.3 Nyanlända elever

Invandringen är enligt Bunar (2010) inte ett nytt fenomen i Sverige, utan vi har en minst 60 år lång tradition av att ta emot nyanlända barn i skolan. Trots det, visar han i sina studier och genom möten med lärare och rektorer, en osäkerhet om hur nyanlända på bästa sätt ska tas emot och inkluderas i skolan. Frågor som skolpersonal ställer sig rör bland annat bemötande med föräldrar, hur undervisningen ska utformas och om eleverna ska placeras i förberedelseklass eller direktplaceras i ordinarie klass (ibid). Alla nyanlända barn och ungdomar har, oavsett legal status rätt till utbildning, enligt Skollagen (2010:800). En kartläggning av elevens kunskaper ska göras inom två månader efter det att eleven har tagits emot inom skolväsendet. Kartläggningen ska syfta till att rektor, i relation till elevens ålder och personliga förhållanden, kan besluta om elevens placering i undervisningsgrupp och årskurs i grundskolan utifrån elevens egna förutsättningar (ibid).

Juvonen (2016) redogör för två huvudsakliga organisatoriska modeller för mottagandet av nyanlända på grundskolenivå, nämligen förberedelseklass och direktplacering i ordinarie klass. Den ena modellen, en förberedelseklass där man undervisar i svenska som andraspråk, bygger på tanken att eleverna behöver ha grundläggande kunskaper i svenska innan ämnesundervisning i ordinarie klass är möjlig. Den andra modellen, direktplacering i ordinarie klass, betonar i sin tur att språkinläring sker snabbare i en miljö där språket används naturligt och där eleverna ges möjligheten att interagera med elever som har svenska som modersmål.

Förberedelseklassen utgör ofta en trygg inlärningsmiljö, där nyanlända elever kan få en bra start i den svenska skolan genom stöd av såväl modersmållärare som svenska som andraspråkslärare. Samtidigt har kritik mot förberedelseklasser riktats för långa vistelser, åldersblandade grupper, bristande integrering mellan undervisande lärare och fysisk separering från den övriga skolan, vilket kan leda till segregation och marginalisering av eleverna (ibid). Skolinspektionens kvalitetsgranskningar styrker att elever inte sällan tillbringar mer än två år i förberedelseklass, i vissa fall så lång tid som upp till fyra år (Andersson, Lyrenäs & Sidenhag, 2015). Juvonen (2016) menar att nyanlända elever i ordinarie klass också riskerar segregation och marginalisering, om eleverna inte förstår vad som försiggår i klassrummet.

2.4 Språkinläring

Nilsson Folke (2015) lyfter fram att forskning har visat att det finns ett ömsesidigt förstärkande förhållande mellan inkludering och språkinläring. Hon pekar också på att språkinläring främjas genom inkludering i sociala sammanhang och att man genom att lära sig språket ges bättre förutsättningar för inkludering. Enligt Elmeroth (2010) spelar det svenska språket en nyckelroll i både den svenska skolan och i det svenska samhället. Att förstå både talad och skriven svenska och kunna uttrycka sig både muntligt och skriftligt på svenska i olika situationer är avgörande för framgång både i skolan och i det fortsatta livet i Sverige. För att eleverna ska nå dessa mål finns ämnet svenska som andraspråk, som syftar till att eleverna ska nå en lika god behärskning av det svenska språket som deras kamrater med svenska som förstaspråk (ibid).

Skolförordningen (2011:185) fastslår att undervisning i svenska som andraspråk ska, vid behov, anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål, för elever som har svenska som modersmål och som kommer från skolor i utlandet och för invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med minst en av sina vårdnadshavare (ibid). Enligt läroplanen (2016) ska undervisningen i ämnet svenska som andraspråk syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i och om svenska språket. Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt svenska tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Det innebär att eleverna genom undervisningen ska ges möjlighet att utveckla språket för att tänka, kommunicera och lära. Undervisningen ska ge eleverna rika möjligheter att kommunicera på svenska utifrån sin kunskapsnivå, utan att ställa för tidiga krav på språklig korrekthet (ibid).

Elmeroth (2010) lyfter även ämnet modersmål som centralt för flerspråkiga elevers skolframgång. Hon menar att vägen till det svenska språket går genom elevernas förstaspråk. När elever med annat förstaspråk än svenska får möjlighet att fortsätta utveckla sitt förstaspråk, fördjupas deras begreppsförståelse. Det beror på att elever som behärskar begreppens innebörder på sitt förstaspråk kan översätta dessa till det nya språket. Persson (2016) styrker att det finns ett samband mellan tvåspråkighet och kognitiv utveckling. Det har visat sig att tvåspråkighet dessutom främjar metaspråklig medvetenhet och gynnar begreppsbyggnad, slutledningsförmåga och kreativt tänkande. Både Elmeroth och Persson förespråkar två begrepp, nämligen additiv och subtraktiv tvåspråkighet. Additiv tvåspråkighet innebär att förstaspråket och andraspråket utvecklas parallellt med varandra genom att det ena läggs till och berikar det andra, medan subtraktiv tvåspråkighet innebär att andraspråket främjas på bekostnad av förstaspråket. Skolans och samhällets attityder till och värderingar av tvåspråkighet är avgörande för om flerspråkiga elever kan utveckla additiv tvåspråkighet, menar författarna (ibid). Gibbons (2016) lyfter fram att skillnaden mellan en elevs framgång och misslyckande ofta är beroende av vilken stöttning eleven får. En typ av stöttning är att ta hjälp av modersmålet för att skapa delaktighet i skolarbete som inte är rent språkligt krävande för nyanlända.

I enlighet med skollagen (2010:800) ska en elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska erbjudas modersmålsundervisning i det språket om det är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet och eleven har grundläggande kunskaper i språket. I kursplanen för ämnet modersmål står att undervisningen ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i och om sitt modersmål. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Undervisningen ska bidra till att eleverna erövrar kunskaper om modersmålets uppbyggnad och blir medvetna om modersmålets betydelse för det egna lärandet i olika skolämnen (Skolverket, 2016).

2.5 En social syn på lärande

Dagens läroplaner uppmanar till en pedagogik som bygger på Vygotskys idéer (Svanström, 2011). Vygotskys teori om lärande bygger på att inläring sker i en social process. I ett sociokulturellt perspektiv är kommunikation och språkanvändning centrala delar och utgör länken mellan barnet och omgivningen, menar Säljö (2010). Herzberg (2015) beskriver

Vygotskys teori om lärande som en pågående och kontinuerlig process, där det som en individ redan vet eller kan, utgör grunden för vad han eller hon är på väg att lära sig. Det område mellan det som en individ redan vet eller kan, och det som samma individ kan lära med hjälp av en lärare eller annan pedagogisk auktoritet, benämner Vygotsky *den närmaste utvecklingszonen*. Det är inom detta område som läraren kan verka och vägleda den lärande (ibid). Med begreppet den närmaste utvecklingszonen uppmärksammade Vygotsky hur viktigt det är att auktoriteten, den som lär ut, har en uppfattning om vad den lärande redan vet och kan och hur det kan leda vidare till nya kunskaper. Ett sociokulturellt perspektiv på lärande ställer således vissa krav på läraren, enligt Herzberg (2015).

Gibbons (2016) utvecklar att ett framgångsrikt stöd hjälper andraspråkseleverna att lära sig ett nytt språk. Då interaktionen med andra människor är en nödvändighet för språkutveckling, bör vi tänka igenom vilket sorts språk som andraspråkselever möter i skolan, menar Gibbons. Hon refererar till Marianis (1997) diagram som illustrerar fyra olika sorters lärandemiljöer: (1) hög kognitiv utmaning, låg nivå av stöttning; (2) låg kognitiv utmaning, låg nivå av stöttning; (3) låg kognitiv utmaning, hög nivå av stöttning; och (4) hög kognitiv utmaning, hög nivå av stöttning. Det har visat sig att undervisning med hög kognitiv utmaning och hög nivå av stöttning, eller motsvarande "high challenge and high support" på engelska, gynnar alla elever. Snarare än att förenkla uppgifterna är målet att ge den stöttning som behövs för att alla elever, inklusive andraspråkselever klarar att genomföra meningsfulla och kognitivt utmanande uppgifter i skolan. Det ställer krav på läraren att ha lika höga förväntningar på alla elever, och ge adekvat stöd för att uppgifter ska kunna utföras med framgång. Vad läraren väljer att göra i undervisningen och vilken stöttning eleven ges är således avgörande för om lärandet sker (ibid).

2.6 Konklusion av bakgrund

I styrdokument och internationella rekommendationer handlar begreppet inkludering om vad skolan ska åstadkomma. Det stämmer väl överens med Nilholm och Göranssons (2013) tre definitioner av inkludering. Begreppet inkludering handlar i stort om att skapa en given plats för alla. I bakgrunden konstateras att det finns en problematik kring inkluderingen och mottagandet av nyanlända elever i skolan. Ett ömsesidigt förstärkande förhållande mellan inkludering och språkinlärning lyfts fram. Språkinlärning främjas genom inkludering i sociala sammanhang och genom att lära sig språket ges bättre förutsättningar för att inkluderas. Detta

kan kopplas samman med Vygotskys sociokulturella teori om att lärande sker i sociala sammanhang.

3 Tidigare forskning

I det här avsnittet presenteras tidigare forskning som är av intresse för litteraturstudien. Hansson (2000) har utfört en studie med tio iranska elever i årskurserna 7-9. I studien ingår tre skolor som tillhör stadsdelen Gunnared i Göteborg. Syftet var att studera hur eleverna reflekterar kring frågor om identitet och integration. Det empiriska materialet bygger på kvalitativa intervjuer utförda i två omgångar för att stärka studiens validitet. Modersmålläraren har intervjuat eleverna på persiska. Det kan innebära att viktig information har gått förlorad vid översättningarna till svenska. Resultatet visar att eleverna har upplevt ett utanförskap till följd av att inte kunna det svenska språket. Hälften av eleverna hade erfarenheter av att gå i förberedelseklass och beskrev den tiden som utdragen. Gemensamt för elevernas språkinläring var att den hade skett i samspel med andra svensktalande kamrater, i förskolan och i skolan. Språkets betydelse förknippades med att bli inkluderad i den svenska skolan och i det svenska samhället, av eleverna i studien. I frågor om modersmålets roll i skolan ansåg eleverna att modersmålsundervisningen var nödvändig för att hålla sitt modersmål levande och kunna tala med släktingar både här och i hemlandet. Samtliga elever uppfattade modersmålläraren som en stor trygghet i början, någon som förstod språket och hade kunskaper om det nya landet. Resultatet av intervjuerna med modersmålläraren visar att eleverna uttryckte sig annorlunda i svaren gällande integration och skolan som institution. Det framkom bland annat uttryck för ett missnöje med Sverige till följd av att inte känna någon gemenskap i det svenska samhället.

Eliaso Magnusson (2010) har utfört en studie med tio assyriska/syrianska elever i årskurs 9. Studien utfördes år 2003 i Södertälje. Syftet var att belysa hur flerspråkiga elever upplever sina möjligheter till inkludering och beskriva deras känsla av exkludering i skolan och samhället. I intervjuerna med eleverna framkom att skolan var uppdelad mellan etniskt svenska elever och assyriska/syrianska elever. Deltagarna i studien ansåg att en konsekvens av segregationen var att det svenska språket hade blivit lidande. Det upplevdes vara omöjligt att uppnå lika god verbal förmåga i det svenska språket som deras etniskt svenska kamrater, vilket medförde en känsla av att stå utanför den svenska gemenskapen. Personer med utländsk bakgrund ansågs vara mindre intelligenta, oftast för att de inte kunde uttrycka sig utförligt på svenska, enligt

eleverna i studien. Eleverna var övertygande i sin tro om att deras självkänsla hade varit bättre utan deras utländska bakgrunder eftersom deras villkor då hade varit samma som svenska elevers. I elevernas uttalanden nämns inga positiva signaler från lärarna om elevernas språkliga potential. I stället tycktes lärarna föredra att flerspråkiga elever skulle använda ett av sina språk i taget på ett sätt som inte avviker från hur elever med svenska som förstaspråk använder sina språk.

Hammond (2006) har utfört en studie som argumenterar för att använda "high challenge and high support" vid undervisning av elever med språkliga och kulturella olikheter. Studien har utförts på en kommunal skola i Australien i en klass bestående av pojkar på 12-13 år. Samtliga elever läste engelska som andraspråk med varierande sociokulturell och språklig bakgrund och hade endast varit i Australien i ett till tre år. Eleverna var placerade i en klass med ett större fokus på engelskundervisning än "vanligt". I sitt resultat lyfter Hammond fram vikten av att läraren ger både utmaning och stöttning till eleverna. Om läraren väljer att förenkla läroplanen, genom att exempelvis skriva om kunskapskraven och endast använda ett vardagsspråk i undervisningen utvecklar inte eleverna ett sådant språk som behövs för att ta sig an olika genrer och texter. Författaren menar istället att läraren måste undervisa om begrepp från det akademiska språket i specifika ämnen och använda sig av dessa begrepp i sin undervisning, det vill säga knyta ihop ämneskunskap och ämnesspråk. Detta anser författaren är nödvändigt för ett jämlikt och fullt deltagande i skolan för dessa elever.

3.1 Konklusion av tidigare forskning

Tidigare forskning visar att segregation mellan etniskt svenska elever och utländska elever har resulterat i att det svenska språket har blivit lidande. Det svenska språket förknippas med möjligheten att bli inkluderad. Språkinlärning sker tillsammans med andra svensktalande kamrater i en språkutvecklande undervisning som präglas av hög kognitiv utmaning och hög nivå av stöttning. Utifrån detta ser vi vår litteraturstudie som betydande för att precisera behovet av framtida forskning om inkludering av nyanlända ur ett språkdidaktiskt perspektiv.

4 Metod

I det här avsnittet redogörs utförligt för tillvägagångssättet för att ge en djupare förståelse för tillämpade metoder, avgränsningar och urval. Avsnittet är indelat i datainsamling,

datagranskning och databearbetning. En systematisk litteraturstudie innebär att man gör systematiska sökningar inom ett ämne och därefter sammanställer och kritiskt granskar resultaten. En systematisk litteraturstudie syftar till att sammanställa data från tidigare genomförda studier, men fokus bör ligga på aktuell forskning. Tidigt i arbetet med en systematisk litteraturstudie bör etiska överväganden göras gällande urval och presentation av resultat, enligt Eriksson Barajas, Forsberg och Wengström (2013). Det är av stor vikt att välja studier som har fått tillstånd från en etisk kommitté eller där genomtänkta etiska överväganden har gjorts. Det är även viktigt att redovisa samtliga artiklar i litteraturstudien samt säkert arkivera dessa i tio år (ibid).

4.1 Datainsamling

Vi har använt oss av databaserna OneSearch, ERIC och SwePub i sökandet efter vetenskapliga artiklar. OneSearch är tillgänglig för studenter på Högskolan i Halmstad genom högskolebibliotekets webbsida. ERIC (*Educational Resources Information Center*) är en bred internationell söktjänst för allmänheten som täcker pedagogik och psykologi och SwePub är en nationell söktjänst för vetenskaplig publicering vid svenska lärosäten. Det första steget för att genomföra våra sökningar var att definiera sökord, vilket enligt Eriksson Barajas, Forsberg och Wengström (2013) kan göras genom att utgå från ord i frågeställningen och söker på enstaka ord eller ordkombinationer med hjälp av så kallade booleska operatorer: "AND", "OR", och "NOT". Sökorden har varit följande: "inkludering", "flyktingbarn", "andraspråkselever", "svenska som andraspråk", "språkinlärning", "språkutveckling", "Nilholm", "inclusion", "newcomers", "new arrivals", "learning", "teaching" och "language learning". Totalt har vi gjort 20 sökningar varav 13 har varit på OneSearch, 5 på Eric och 2 på SwePub. För att hålla reda på genomförda sökningar har vi använt en översiktstabell (se bilaga A) där vi systematiskt efter varje sökning har fört in information om vilken databas och vilka sökord och begränsningar vi har använt samt antal träffar och valda källor. Antalet valda källor som presenteras i tabellen stämmer inte överens med antalet artiklar i det empiriska materialet, detta på grund av att ett fåtal artiklar har förekommit i flera databaser och under olika sökord.

Vi började med att göra sökningar i databasen OneSearch, då den enligt högskolebibliotekets webbsida är en bra utgångspunkt om man ännu inte vet var man vill göra sina sökningar. Majoriteten av våra sökningar har utförts i OneSearch och det är även där vi har fått flest träffar. Den första sökningen var på begreppet *inkludering*, vilket gav ett stort antal träffar. Vi valde

därför att söka på *inkludering AND flyktingbarn*. Operatoren AND används för att begränsa en sökning och ge ett smalare resultat (Eriksson Barajas, Forsberg och Wengström, 2013). Dessvärre gav sökningen inga resultat. Vi fick då i stället söka endast på *flyktingbarn* och sedan läsa abstrakt för att se om artiklarna kunde kopplas till vårt syfte och vår frågeställning. Vi gick vidare genom att göra sökningar i databaserna ERIC och SwePub. I databasen ERIC sökte vi för att hitta internationell forskning om inkludering. Vi översatte våra befintliga sökord till engelska och gjorde sökningar på bland annat *inclusion* och *inclusion AND newcomers*. I databasen SwePub har vi trunkerat sökordet *andraspråkselever* för att vidga sökningen. Trunkering innebär enligt Eriksson Barajas, Forsberg och Wengström (2013) att ersätta början eller slutet av ordet med en asterisk (*) för att täcka in olika varianter av ett begrepp.

När vi gjorde vår första sökning på inkludering och letade i resultaten fann vi att forskaren och professorn i pedagogik, Claes Nilholm, var vanligt förekommande i vetenskapliga studier inom vårt problemområde. Vid närmare undersökningar av Nilholms publicerade artiklar fann vi att en av hans artiklar var den sjätte mest lästa artikeln som hade publicerats på den mycket ansedda *European Journal of Special Needs Education*, vilket stärker Nilholm som en tillförlitlig källa. Vi valde därför att göra manuella sökningar genom att använda hans efternamn som sökord på OneSearch och SwePub och fann en relevant artikel för vår litteraturstudie. Ytterligare en manuell sökning som har gjorts är på Nihad Bunar. Bunar är professor i barn- och ungdomsvetenskap vid Stockholms universitet och hans forskning befinner sig i gränslandet mellan migration och utbildning. Ett av Bunars forskningsområden är nyanländas utbildningsvillkor vilket gjorde honom till en betydande källa i vår litteraturstudie. När vi sökte på ”inkludering av nyanlända” fann vi boken *Nyanlända och lärande – mottagande och inkludering*, en antologi innehållande en mängd aktuell forskning relevant för vårt syfte och vår frågeställning.

Efter att vi hade funnit Bunars antologi, valde vi att undersöka om det fanns ytterligare antologier som kunde vara relevanta för vår litteraturstudie. Vi valde att söka på ”nyanlända” i Halmstad kommuns bibliotekskatalog och fann boken *Skolans möte med nyanlända*. Huvudredaktörer är Pirjo Lahdenperä, professor i pedagogik och Eva Sundgren, professor i svenska språket. Boken beskriver hur man kan utveckla mottagande och undervisning av nyanlända elever och samtliga författares forskning har anknytning till migration och skolutveckling.

4.2 Datagranskning

Vid samtliga sökningar har vi gjort avgränsningar genom att välja utökad sökning och kryssa i att artiklarna ska vara refereegranskade. Det innebär att resultaten är granskade av ämnesexperter vilket höjer tillförlitligheten på artiklarna (Eriksson Barajas, Forsberg och Wengströms, 2013). Trots detta har vi valt att granska samtliga artiklar ytterligare för att avgöra om artikeln har följt ett vetenskapligt upplägg med redogörande för syfte, metod, resultat och diskussion. I början av vårt sökande gjorde vi även en avgränsning genom att välja "Swedish" för att läsa in oss på området innan vi tog oss an artiklar på engelska. Vi har utöver dessa avgränsningar även gjort tidsmässiga avgränsningar från tidigast år 2009 med hänsyn till vår strävan att behandla så ny forskning som möjligt. Artiklar har även exkluderats av andra anledningar, exempelvis har artiklar där alltför stor vikt har legat på specialpedagogik valts bort då de har varit irrelevanta i förhållande till vårt syfte och vår frågeställning.

4.3 Databearbetning

I valet av artiklar till vårt empiriska material har vi följt Barajas, Forsbergs och Wengströms (2013) olika steg för urvalsprocessen. I det första urvalet valde vi ut artiklar utifrån abstrakt. Artiklarna lästes sedan i sin helhet och kvalitetvärderades för att identifiera studier av hög kvalitet. Detta gjordes genom att säkerställa att studierna följer ett vetenskapligt upplägg med redogörande för syfte, metod, resultat och diskussion. Efter att vi hade säkerställt att samtliga artiklar följde våra utvalda kriterier delade vi upp och skrev presentationer av artiklarna. Vi valde att inkludera studiens syfte, metod och resultat. Syfte för att se studiens relevans i förhållande till vårt eget syfte och frågeställning, metod för att avgöra huruvida studiens resultat är pålitligt och resultat då det är huvudsakligen det som utgör materialet för vår diskussion och denna litteraturstudies slutsats och implikation.

Efter att vi hade presenterat samtliga artiklar gjorde vi en innehållsanalys genom att systematiskt och stegvis klassificera artiklarna för att kunna identifiera potentiella teman och mönster (Eriksson Barajas, Forsberg och Wengström, 2013). Vi identifierade tre kategorier som vi har använt för att sammanställa vårt resultat under rubriker. Den första kategorin är dilemman i organisationen för mottagande av nyanlända elever, som vi valt att benämna *mottagardilemman* i resultatet. Den andra kategorin är lärares kompetensbehov om nyanlända

elevens lärande och benämns *lärarkompetens* och den tredje är språket som avgörande faktor för inkludering av nyanlända elever, som benämns *språkinläring*.

5 Metoddiskussion

I följande avsnitt diskuteras metoden som ligger till grund för vår systematiska litteraturstudie. I avsnittet behandlas studiens styrkor, svagheter, svårigheter, kritiska aspekter, samt förbättringsförslag. Vi började vår litteraturstudie genom att göra en sökning på ”nyanlända och inkludering” för att få en överblick över området. Vi upptäckte snabbt att vi med de sökorden inte fick den typ av träffar som vi önskade, och utformade därför sökord för att komma åt mer relevanta studier rörande inkludering och nyanlända i förhållande till skola, undervisning och språk. I de fall en sökning har gett väldigt många träffar har vi utgått från studiernas titlar samt sammanfattningar. Detta kan ha resulterat i att värdefull forskning har missats, vilket påverkar tillförlitligheten i våra resultat. Vi är medvetna om att vi kunde ha utökat antalet sökord för att hitta mer relevant forskning. Detta hade också kunnat bidra till ett bredare urval av länder och olika skolsystem. På svenska anser vi att vi har använt de sökord som var aktuella, på engelska kunde vi dock ha utökat sökorden genom att även söka på exempelvis ”intercultural education”, ”multicultural school” och ”immigrant pupils”. Kritiskt sett hade vårt resultat kunnat bli mer tillförlitligt om vi vidgat våra vyer genom fler sökningar och med hjälp av andra sökord. Ett ytterligare förbättringsförslag är att vi borde ha sökt på samma sökord i samtliga databaser för att göra sökningarna mer systematiska.

Vi har haft svårigheter att hitta forskning som fullt ut möter vår frågeställning om hur skolans syn på inkludering påverkar nyanländas språkinläring. Vid sökning på ”nyanlända” AND ”inkludering” fick vi exempelvis endast en träff och vid sökning på ”inkludering” AND ”flyktingbarn” fick vi inga träffar alls. Vi har därför fått samla en del studier rörande inkludering, nyanlända eller språk var för sig och därefter själva leta kopplingar och dra slutsatser dem emellan. Utöver de systematiska litteratursökningarna har vi utfört ett flertal manuella sökningar. Detta då vi vid de systematiska sökningarna har haft svårigheter att hitta relevanta artiklar, och vi önskade att i huvudsak hitta forskning rörande den svenska skolan. En ytterligare svårighet har varit att hitta forskning som har utförts i de årskurser som vi själva kommer vara verksamma i, det vill säga förskoleklass till och med tredje klass. Vi fick därför bredda våra sökningar och inkludera samtliga årskurser i förskolan, grundskolan och

gymnasieskolan. Detta anser vi samtidigt har varit givande då det ger en bild av elevernas förkunskaper och erfarenheter.

Vid sökningarna har vi även haft svårigheter att hitta tidigare forskning som är relevant för vår litteraturstudie. Detta tror vi beror på att vårt område och de begrepp som vi utforskar är relativt nya. Inkludering har tidigare till största del förekommit i relation till specialpedagogik och elever med funktionsnedsättning, och har först på senare år satts i relation till nyanlända och andraspråkselever. Detta har dock bidragit till att samtlig forskning i vårt empiriska material är aktuell, vilket vi är nöjda med. Vid databearbetningen har vi fördelat studierna jämnt oss emellan, då vi fann att detta var ett effektivt tillvägagångssätt. Vi är i efterhand kritiska till arbetssättet då vi anser att det hade varit givande för oss själva samt litteraturstudiens resultat om vi båda hade läst samtliga artiklar. Vi har dock under arbetets gång haft samtal kring osäkerheter och diskuterat med varandra vad som bör inkluderas alternativt exkluderas av studiernas innehåll.

Studierna i vår litteraturstudie är relativt jämnt fördelade mellan elevperspektiv och lärarperspektiv. Vi har studier som fokuserar endast på lärare respektive elever, men även studier som inkluderar båda grupperna. Detta är vi positivt inställda till då samtliga röster i skolan har förts fram vilket vi anser bidrar till en tillförlitlig bild av verkligheten och en hög reliabilitet i studien. Majoriteten av studierna utgår från en kvalitativ forskningsmetod, då endast två utgår från en kvantitativ. En jämnare fördelning mellan forskningsmetoderna hade varit att föredra då en kombination av forskningsmetoderna kan stärka varandra och fylla i glapp. Vi ser kritiskt på den globala generaliserbarheten av forskningen vi bearbetat. Vi har till största delen inkluderat studier och forskning i Sverige och den svenska skolan, vilket gör att resultatet inte är generaliserbart i förhållande till hela världen. Vi har dock inkluderat studier från USA och från Australien för att utforska området till viss del utanför Sverige.

Endast ett fåtal av studierna i vårt empiriska material redogör för etiska överväganden. Vi är dock medvetna om att etiska överväganden kan ha gjorts även om de inte har skrivits fram och har därför valt att inkludera dem i litteraturstudien. Möjligheten att säkerställa att studierna har följt de etiska principerna hade varit fördelaktigt då dessa enligt Vetenskapsrådet (2017) är särskilt viktiga inom forskning eftersom den på lång sikt har stor påverkan på samhället. Då den möjligheten inte fanns har vi förlitat oss på att studierna trots detta uppfyller

vetenskapligheten då vi har gjort en kvalitetsgranskning samt endast har valt studier som är refereegranskade.

6 Resultat

I följande avsnitt presenteras 17 vetenskapliga artiklar som utgör grunden för studiens empiriska material. Resultaten sätts i relation till varandra och lyfter fram likheter och skillnader. Artiklarna har delats in i tre kategorier som tidigare identifierats och presenterats under databearbetningen. Genomgående görs analytiska reflektioner med stöd av Nilholms och Göransson (2013) tre definitioner av inkludering för att synliggöra vad som tillämpas ute på fältet.

6.1 Mottagardilemman

Jenny Nilsson Folke (2015) har genomfört en kvalitativ studie om övergången från förberedelseklass till ordinarie klass. Studien genomfördes under ett år i tre kommuner av olika storlek för att kunna fånga olika förutsättningar för mottagande av nyanlända elever. Nilsson Folke har utgått från en etnografisk ansats i syfte att få en djup och kontextualiserad förståelse för elevernas skolsituation. Fältarbetet har bestått av deltagande observation i klassrummet samt semistrukturerade intervjuer med eleverna. Deltagande observation genomfördes i både förberedelseklasser och ordinarie klasser i grundskolan. Totalt valdes 22 elever i årskurs 8 och 9 ut efter kriterier som skulle reflektera heterogeniteten hos nyanlända elever gällande kön, skolbakgrund och ursprungsland. Sammanlagt har Nilsson Folke tillbringat 82 dagar i kommunerna och genomfört 61 intervjuer. Intentionen beskrivs ha varit att intervjua eleverna vid tre olika tillfällen, vilket realiserades med 19 av de 22 eleverna.

Resultatet visar att eleverna generellt beskrev förberedelseklassen som en plats med en hög grad av social trygghet och att de i huvudsak var nöjda med den pedagogiska resursen som hade erbjudits. Resultatet pekar också på att övergången till den ordinarie klassen inte alltid blev som eleverna hade tänkt sig. Pedagogiskt sett blev omständigheterna stora och den stöttning eleverna behövde fanns ofta utanför den ordinarie klassen. Socialt sett riskerade den ordinarie klassen att utgöra en marginaliserande tillvaro. Nilsson Folke drar slutsatsen att det finns goda förutsättningar till inkludering inom förberedelseklassens ramar. Dock präglas

förberedelseklassen tydligt av exkludering och isolering i relation till övriga skolan i samtliga tre kommuner.

Utifrån våra analysbegrepp uppnår förberedelseklassen den individorienterade definitionen av inkludering, men inte den placeringsorienterade som innebär att elever med svårigheter ska placeras i den ordinarie undervisningen. Övergången till ordinarie klasser har dock visat sig medföra både sociala och pedagogiska hinder för inkludering av nyanlända elever och utpekats i Nilsson Folkes studie som den svaga länken i nyanlända elevers utbildningskedja. Detta resultat styrks i en studie av Päivi Juvonen (2015) som även den pekar på socialt utanförskap, men till skillnad från Nilsson Folkes studie lyfts även positiva aspekter av direktplacering fram.

Päivi Juvonen (2015) har genomfört en kvantitativ studie i syfte att kartlägga rutiner och förberedelser för att ta emot nyanlända elever i den ordinarie undervisningen. En enkätstudie skickades till cirka 500 lärare i två medelstora kommuner i Stockholmsregionen. Trots påminnelser från rektorerna om att besvara den digitala enkäten hamnade svarsfrekvensen omkring 26 procent vilket motsvarar 130 lärare. Den låga svarsfrekvensen påverkar studiens validitet. Enkäten innehöll både flervalfrågor och öppna frågor om lärares åsikter om direktplacering. Resultat visar att majoriteten av lärarna i denna studie hade erfarenhet av att ha nyanlända elever i sina klasser. Det framkom av svaren från lärarna som hade tagit emot nyanlända elever i sina klasser att eleverna inte var redo att placeras i ordinarie klass. I frågor om fördelar och nackdelar med direktplacering i ordinarie klass nämns den vanligaste fördelen vara en snabbare språkutveckling som en effekt av kontakten med svensktalande kamrater. Nackdelarna som nämns handlar om att eleverna kan hamna i utanförskap och passivitet på grund av att de inte behärskar språket och har svårt att nå kunskapsmålen. Utöver en känsla av att inte räcka till, upplevde lärarna brist på kunskaper att undervisa nyanlända elever och brist på lärarresurser och adekvat stöd av studiehandledaren, läraren i svenska som andraspråk och modersmålsläraren. Juvonen drar slutsatsen att resurser i form av individanpassning och adekvat stöd är avgörande för att uppnå fördelarna.

Ett problem som har uppmärksamrats rör kartläggningen av nyanlända elevers tidigare kunskaper, vilket blir avgörande för deras placering i antingen förberedelseklass eller ordinarie klass. Bouakaz och Bunar (2015) har genomfört en kvalitativ studie om lärande och läraridentiteter under ett år. Syftet var att undersöka hur nyanlända elever i åldern 13 till 15 år och skolpersonal på en skola för nyanlända elever uppfattar och i praktiken hanterar

mottagande, lärande och inkludering, samt deras förväntningar på hur lärandet ska gå till. Det empiriska materialet bygger på semistrukturerade intervjuer med tio elever med ursprung i Syrien samt tio lärare, skolans rektor, en skolvärd och en studie- och yrkesvägledare. Studien har genomförts med eleverna på deras hemspråk för att ge en bredare förståelse och kunskap om elevernas erfarenheter av och funderingar om situation i skolan.

I intervjuerna med eleverna visade sig finnas stora skillnader i undervisning mellan Syrien och Sverige. Kartläggning av nyanländas tidigare kunskaper och skolerfarenheter upplevdes som ett stort problem av skolpersonalen. Eleverna vittnade om att lärarna inte tog tillräcklig hänsyn till deras tidigare skolgång, vilket upplevdes som ett hinder för deras yrkesambitioner. Detta pekar på brister utifrån den individorienterade definitionen då elevernas tidigare kunskaper och tidigare erfarenheter inte tillvaratogs. Lärarna å andra sidan, vittnade om svårigheten att fånga in allt vad eleven kan. Dels på grund av tidsbrist, dels för att materialet som används vid kartläggningen utgår från en västerländsk syn på kunskap. Fakta om tidigare skolgång och förståelse för dess grundläggande mekanismer är två faktorer som mottagandet och inkluderingen av nyanlända elever ska bygga på, menar Bouakaz och Bunar.

Axelsson (2015) har likt Bouakaz och Bunar (2015) konstaterat att organisationen för undervisningen av nyanlända ska utformas utifrån elevens individuella skolbakgrund. Axelssons studie utfördes under två terminer i tre kommuner av olika storlek för att fånga varierande villkor för mottagning av nyanlända elever. Syftet var att undersöka hur skolorna som tar emot nyanlända elever i förberedelseklasser har organiserat sin mottagning. Materialet består av deltagande klassrumsobservationer, fältanteckningar, intervjuer med sexton lärare och fyra rektorer, digitala foton, elevtexter och lärobokstexter.

Det visade sig att fördelningen av det gemensamma ansvaret för nyanlända elever skilde sig mellan skolorna. I en av skolorna, med tre procent flerspråkiga elever, kunde få anpassningar för dessa elever observeras i den ordinarie undervisningen. I två skolor, med 70 respektive 100 procent flerspråkiga elever, fanns ett gemensamt ansvar för eleverna. Axelsson konstaterar att eleverna kände sig uttråkade och stannade i utvecklingen, utan stöttning och utmaning i undervisningen. Däremot gavs möjlighet för utveckling i en undervisning där den nyanlända eleven förstod språket och kunde kommunicera med lärare och kamrater. Enligt Axelsson sker mottagandet av nyanlända elever främst i en undervisning som är organiserad utifrån elevens individuella förutsättningar och behov, vilket talar för en individorienterad definition av

inkludering. Undervisningen ska präglas av höga förväntningar och inte förenkla ämnesinnehållet, utan snarare sträva mot mer avancerade kunskapsformer, menar Axelsson.

Snarlika resultat visar en studie utförd av Sharif (2016) på åtta lärare och 16 irakiska elever på en gymnasieskola med ett stort antal nyanlända elever. Syftet var att analysera hur den introduktionsutbildning som nyanlända möter är organiserad samt elevernas inställningar till den. Introduktionsutbildningen började med ett samtal där en grupp bestående av lärare i svenska som andraspråk, kurator, skolsköterska och studievägledare kartlägger elevens tidigare skolkunskaper, sociala förhållanden och framtidsplaner med avseende på val av gymnasieprogram. Därefter testades elevens kunskaper i kärnämnen svenska, matematik och engelska. Slutligen placerades eleven i antingen en grupp/klass på nybörjar- eller fortsättningsnivå utifrån resultatet från testerna. Resultatet visar att eleverna inte hade några tidigare erfarenheter av ett sådant introduktionssamtal i Irak. Vidare jämförde eleverna introduktionsutbildningen med förskolan och grundskolans tidigare år. Fördelen som lyftes fram var att utbildningen erbjöd kunskaper i ämnet svenska, samt en känsla av trygghet och nationell gemenskap med andra irakier.

Månsson (2016) har i syfte att belysa nyanlända elevers väg in i skolans värld utfört intervjuer med deltagare från sex kommuner i Södermanland och Västmanland. Totalt deltog sju personer med goda kunskaper om hur mottagandet av nyanlända elever sker i respektive kommun, två enhetschefer, två utvecklingsledare, två biträdande rektorer och en lärare i svenska som andraspråk. Deltagarna, förutom en biträdande rektor ansåg att mottagandet av nyanlända elever, inlåsning till skolor och inkludering i ordinarie klass fungerade relativt bra i kommunerna.

Resultatet visar att fem av sex kommuner hade en mottagningsenhet för nyanlända elever. Den sjätte kommunen höll på att utarbeta en modell för mottagandet av nyanlända elever. Det framkom att majoriteten av kommunerna höll på att utveckla förberedelseklasser för låg- och mellanstadiet efter att det hade visat sig att nyanlända elever presterar bättre i ordinarie klasser. På högstadiet gick eleverna i både förberedelseklass och ordinarie klass. I förberedelseklassen fokuserade eleverna på det svenska språket med lärare i svenska som andraspråk. I den ordinarie klassen deltog eleverna i praktiska och estetiska ämnen, samt, beroende på kunskapsnivån, i matematik och engelska. Detta visar att skolan använder sig av en placeringsorienterad definition av inkludering genom att utveckla förberedelseklasser, men även av en

individorienterad definition då elevernas kunskaper styr deras deltagande i den ordinarie klassen. En nackdel som nämns handlar om att placera nyanlända elever i samma skola. Det största problemet var att det saknades fysisk plats, vilket politikerna saknade förståelse för, enligt deltagarna i intervjuerna. Därför fanns förhoppningar om att sprida eleverna till fler skolor i kommunerna trots närhetsprincipen, för att öka deras möjligheter att utveckla språket och för att skolan ska få mer tid till att stödja eleverna.

Jepson Wigg (2016) har intervjuat elva lärare i svenska som andraspråk som arbetar med att möta och introducera nyanlända elever i olika kommuner i Mellansverige. Syftet har varit att analysera lärarnas erfarenheter om hur man skapar en så bra väg som möjligt från mottagandet till ordinarie klass för nyanlända elever. Resultatet visar på vikten av en gemensam syn på skolan om hur nyanlända elevers skolgång ska utformas. Lärarna i studien uttryckte att en nyanländ elev är ett gemensamt ansvar för mentor, ämneslärare, lärare i svenska som andraspråk och studiehandledare. Det visar att lärarna förespråkar den gemenskapsorienterade definitionen av inkludering. I intervjuerna framkom emellertid att studiehandledning är något som många elever behöver, även efter flytten till ordinarie klass vilket tyder på en mer individorienterad syn. En annan viktig aspekt som flera av lärarna i studien förde fram, var att alla lärare, inte bara lärare i svenska som andraspråk, ska arbeta språkutvecklande och anpassa arbetet i klassrummet så att det fungerar för alla elever.

6.2 Lärarkompetens

Ett återkommande tema som har urskilts i flera studier är behovet av hög lärarkompetens, vilket Coadys, Harpers, och De Jongs (2016) studie bekräftar. Studien har utförts i Florida, USA, med syftet att undersöka resultatet av ett program som har tagits fram för att förbereda lågstadielärare att arbeta inkluderande med andraspråkselever placerade i ordinarie klasser. Två lärare valdes ut som hade undervisat i två respektive sju år. När studien utfördes hade vardera läraren en till två andraspråkselever i vardera klassen.

Resultatet i studien visar att planering för andraspråkseleverna skedde i liten utsträckning, vilket resulterade i att många möjligheter för språkstöd och kulturell överbrygning missades. Studien visade att lärarna använde sig av smågrupper för att inkludera andraspråkselever, samt att ambitionen var att eleverna i största möjliga utsträckning skulle delta i den ordinarie klassrumsundervisningen, vilket tyder på en gemenskapsorienterad definition av inkludering.

Lärarna gjorde dock inga större ansträngningar för att eleverna skulle få språkligt stöd i klassrummet, exempelvis genom anpassade instruktioner, utan detta skedde utanför klassrummet. Programmet som lärarna hade genomgått hade förberett dem för att undervisa andraspråkselever i ordinarie klassrum, trots detta visar resultatet i studien att andraspråkselevens behov av språk, begrepp och kulturellt lärande inte togs tillvara.

Ovanstående resultat rörande lärarnas behov av kunskap styrks av Obondo, Lahdenperä och Sandevärn (2016) som har utfört en studie på 20 lärare som arbetar på skolor med stort antal nyanlända elever i en mellansvensk kommun. Studiens övergripande syfte var att utforska vilka utmaningar och kompetenser som dessa lärare upplever är viktiga i det pedagogiska arbetet med elever med språklig och kulturell mångfald. Studien syftar mer specifikt till att belysa komplexiteten som lärare möter i sitt arbete med att försöka hjälpa elever in i ett nytt och okänt skolsystem. Det empiriska materialet bygger på fokusgruppsintervjuer och analyser av lärarledda lektioner. Studien genomfördes i två faser där den första fasen omfattade studiegruppmöten och aktiviteter som läsning av utvald litteratur och reflektioner av kritiska händelser i deltagarnas klassrum. Den andra fasen utgjordes av gruppintervjuer med elva deltagare indelade i två grupper.

I fråga om det svenska språket och den språkliga mångfalden ansåg samtliga lärare att den största utmaningen var att undervisa heterogena grupper som inkluderar nyanlända elever med begränsad eller ingen grundläggande kompetens i det svenska språket. Dessa elever kan utöver detta ha olika skolbakgrund, ålder och luckor i sina ämneskunskaper vilket ger än större utmaningar. Detta tyder på att lärarna upplever den placeringsorienterade definitionen av inkludering som utmanande. Obondo, Lahdenperä och Sandevärn lyfter i sin studie vikten av att förbereda lärare på de utmaningar som finns i att undervisa i ett mångkulturellt klassrum och att använda metoder som påskyndar elevernas akademiska kompetens samtidigt som de blir stödda. Detta kan enligt författarna göras genom att utnyttja strategin ”high challenge and high support” och därmed uppnå en gemenskapsorienterad undervisning.

Axelsson och Nilsson Folke (2013) har utfört en studie utifrån samma urval som i tidigare nämnda studie med Nilsson Folke (2015). De har studerat tre olika kommuner i Sverige, en liten, en mellanstor och en stor, med syftet att undersöka hur nyanlända elever uppfattar lärandemiljön i förberedelseklass jämfört med ordinarie klass. I studien görs kopplingar till ”high challenge and high support” och resultatet visar att förberedelseklassen tenderar att bli en

miljö med starkt stöd men svag utmaning i längden, och i den vanliga klassen det motsatta, stor utmaning med bristande stöd. Författarna menar att dessa skillnader mellan förberedelseklassens lärandemiljö och den ordinarie klassen måste synliggöras för ökad medvetenhet om vilka utmaningar en flerspråkig grupp elever innebär för undervisningsmiljön samt de möjligheter som kommer med att dessa elever har ett förstaspråk. Ett ytterligare resultat som framkom i studien var att eleverna kände otrygghet och utanförskap i den ordinarie klassen. Mest påtagligt blev detta för eleverna på den i princip helt enspråkiga skolan. Eleverna upplevde ensamhet, sorg, utanförskap och otrygghet, vilket förklaras av författarna som ett resultat av bristande interaktion mellan de nyanlända eleverna och resterande i klassen. Här kan man se brister i både den placeringsorienterade och individorienterade definitionen då eleverna inte upplever sig inkluderade i den ordinarie klassen.

Utöver lärarkompetens har även lärares inställning till nyanlända elever visat sig vara avgörande för graden av inkludering i undervisningen. I tidigare beskriven artikel av Juvonen (2015) pekar resultatet på att lärarna är kritiskt inställda till att placera nyanlända elever direkt i ordinarie klasser, vilket Hilburns, Lan Rongs, Parkhouses och Turners (2015) studie visar kan ha negativ inverkan på inkludering av elever i skolan. Hilburn med flera har utfört en studie i syfte att hjälpa lärare att uppnå en mer inkluderande undervisning för nyanlända elever. Lärarna arbetade på mellan- eller högstadiet i ett område med snabbt stigande antal nyanlända. Data till studien samlades in genom 55 öppna och slutna enkätfrågor.

Resultatet visade att lärare som ansåg att nyanlända elever bör undervisas i ordinarie klasser var mer benägna att bedriva en inkluderande undervisning. Lärare som hade en inkluderande undervisning är enligt studien de som kunde identifiera de behov som nyanlända elever har utöver att lära sig språket, exempelvis som att följa med i sina klasskamraters kunskapsutveckling och socialisera med svensktalande elever för att känna sig som en del av skolans samvaro. Författarna drar slutsatsen att lärare som tror att alla elever kan lära sig och som värderar de olikheter som nyanlända elever tar med sig in i klassrummet är de som också har en kulturellt lyhörd klassrumsmiljö. Sammanfattningsvis pekar resultaten i studien på att lärarnas attityd och inställning var det mest avgörande för att skapa en inkluderande undervisning för nyanlända elever. Detta bekräftas i en studie av Nilholm och Alm (2010) där författarna lyfter fram lärarens inställning till elever och olikheter som ett av tre kriterier för en inkluderande undervisning.

Nilholm och Alm (2010) har utfört en fallstudie med syfte att ta fram en metod för att undersöka graden av inkludering i ett klassrum. En förutsättning för att kunna samla in data var att utveckla en metod som vilar på en tydlig definition av inkludering och som utgår från elevernas erfarenheter. För att undersöka graden av inkludering i klassrummet utformades tre kriterier: (1) att olikheter betraktas som normala; (2) att alla elever är en del i klassens sociala tillvaro (social community); och (3) att alla elever är delaktiga i lärandet (learning community). Kategorierna utgår explicit från den gemenskapsorienterade definitionen av inkludering. Intervjuer med elever och lärare har använts för att analysera åsikter om olikheter hos elever i klassrummet, och frågeformulär och intervjuer med elever har använts för att utvärdera nivån av den sociala inkluderingen. En klass följdes under två år, från årskurs fem till sex och bestod av 15 elever och två lärare.

Resultatet visar på två övergripande teman i det första kriteriet. Antingen sågs olikheter som en tillgång, eller som ett hinder. De flesta lärare ansåg dock att olikheter var en tillgång. Resultatet vad gäller det andra kriteriet visar att samtliga elever kände sig delaktiga i den sociala tillvaron, då de alla hade vänner i klassen att umgås med samt upplevde att de själva var inkluderade. För det tredje kriteriet visade resultaten att fyra elever i klassen hade svårt att nå målen för årskurs fem i ett ämne och en elev hade svårigheter att nå målen i tre ämnen. Två av eleverna upplevde själva att de hade svårigheter med lärandet. Samtliga elever lyckades dock med hjälp av extralärare och anpassade prov att nå målen.

Sammanfattningsvis visar resultatet av studien att inkludering kan uppnås i olika hög grad, och den här klassen ansågs uppnå inkludering i stor utsträckning med hänsyn till den heterogena gruppen elever som var involverade. Olikheter ansågs positiva, och eleverna kände sig delaktiga såväl socialt som kunskapsmässigt. Nilholm och Alm drar slutsatsen av studien att man för att kunna definiera ett klassrum som inkluderande är en förutsättning att man har utarbetat en metod för detta, likaså att ett klassrum inte bör klassas som inkluderande om man inte har kunskap om hur barnen själva upplever situationen.

6.3 Språkinläring

Wedin (2011a) har utfört en longitudinell studie med en etnografisk ansats. Materialet som ligger till grund för analysen bygger på intervjuer och skrivna texter. Wedin har följt två klasser i årskurserna F-3 under drygt tre år och i artikeln analyseras tre av dessa elevers

språkutveckling. Eleverna är mellan 6 och 10 år gamla och är utvalda för att ge en bild av de variationer som kan förekomma mellan olika elever i ett klassrum. En av pojkarna har svenska som sitt andraspråk men är född i Sverige, den andra pojken kom till Sverige i förskoleklass och flickan har svenska som sitt modersmål. Det strategiska urvalet påverkar studiens resultat.

Eleverna visade på en varierad språkutveckling under studiens period, och stora variationer i användandet av sitt modersmål i slutet av år tre. Flickan med svenska som modersmål uppvisade i slutet på år tre textuell kompetens och förmågan att skapa en sammanhållen text, både i tal och i skrift samt behärskade avancerade tempusformer och meningskonstruktioner. Pojkarna däremot, uppvisade ingen förmåga att kunna föra ordet en längre stund eller berätta något sammanhängande i slutet på år tre. Flickan hade utvecklat ett avancerat språk samtidigt som pojkarna endast hade uppnått en så kallad mellannivå. Forskaren antar att det faktum att skriftspråksundervisningen hade skett på ett språk som pojkarna ännu inte behärskade på tillräcklig nivå troligtvis hade varit en starkt bidragande faktor till deras svårigheter.

Wedin (2011b) har utfört ytterligare en studie där hon har analyserat en aspekt av klassrumsspråk, mer exakt språkliga interaktionsmönster i helklassundervisning. Detta har gjorts i två klassrum, det ena tillhörande en förskoleklass och det andra årskurs ett. Artikeln bygger på material från en etnografisk studie där fokus har legat på andraspråkselevs utveckling av språk och lärande. Wedin vill med sin studie synliggöra det talade språket i den skolvardag där andraspråkseleverna tillbringar majoriteten av sin tid. Materialet bygger på cirka 150 timmar inspelade observationer i klassrummet.

Resultatet visar på tre huvudtyper av interaktionsmönster, lärare–helklass, lärare–individuell elev och elev–elev. Traditionell helklassinteraktion förekom mindre ofta, vid kortare tillfällen och utgjordes då av instruktioner från läraren samt genomgång av information. Lärarna använde sig av olika medel för att fånga elevernas uppmärksamhet och göra interaktionsformen tydlig, bland annat med hjälp av placering i klassrummet, samt att välbekanta rutiner används vid dagens start vilket förenklar för eleverna. Att lärarna använder sig av en mängd olika medel för att kunna möta alla elevers behov i samma klassrum kan kopplas till den gemenskapsorienterade definitionen av inkludering. Stimulering av andraspråkselevnas språkutveckling utgjordes dock av korta talturer för eleverna, och inga tillfällen för produktion av krävande språk förekom.

Wedin (2009) har i en liknande studie analyserat språkmönster i helklassundervisning med fokus på andraspråkselever i syfte att synliggöra interaktionsmönster som kan förekomma i klassrum. Materialet som artikeln bygger på är hämtat från en longitudinell studie med en etnografisk ansats. Wedin har i den studien följt elever i två klasser under tre år. Det empiriska materialet består av observationer, intervjuer med elever och lärare samt elevtexter och läromedel. Sammanlagt har cirka 300 timmar observerats med fältanteckningar och 80 timmar har spelats in.

Artikeln handlar om årskurs tre och 15 elever, varav cirka hälften är flerspråkiga. Läraren är utbildad mellanstadie lärare, men saknar utbildning om villkor för flerspråkiga elevers lärande. Studien utspelas som ett lärarlett samtal som domineras av läraren, så kallad katederundervisning. Det framkom att läraren i detta fall använde sig av tydliga tekniker för att behålla ordet, vilket är en förutsättning för att få elever i lägre åldrar att lyssna. Den tydligheten underlättade enligt Wedin alla elevers förståelse. Vidare använde läraren ett varierat, enkelt och konkret språk, vilket var av stor betydelse för andraspråkseleverna. Dessutom användes ett tydligt kroppsspråk. Wedin påpekar även i denna studie att eleverna gavs begränsat talutrymme vilket är negativt då talutrymme är något som hon anser är viktigt för alla elevers språkutveckling, inte minst andraspråkselevers.

Svensson (2011) har utfört ett tvåårigt samarbetsprojekt mellan bibliotek och förskolor i fem kommuner i Jönköpings län. Deltagarna som ingick erbjöds föreläsningar och workshoppar om barnböcker och datoranvändning i språkstimulerande syfte. Syftet var att utveckla barnens intresse för böcker och berättandets olika former samt stimulera språket och kulturen för såväl barn med svenska som modersmål som flerspråkiga barn. Sextio förskoleavdelningar undersöktes med avseende på hur språkstimulerande deras miljöer var. Intervjuer med förskollärare, skolledare och bibliotekarier visar att projektet utvecklade många språkstimulerande arbetssätt, både utom- och inomhus, genom att man bland annat läste oftare för barnen än tidigare och dramatiserade och konkretiserade innehållet i sagorna. Svensson vill med sin studie förmedla förskolans betydande roll i att stödja och utveckla barns språkutveckling, inte minst barn som har svenska som andraspråk, då många barn för första gången möter det svenska språket i förskolan. En inkluderande verksamhet i förskolan bygger på att flerspråkiga barn upplever att deras modersmål anses vara en tillgång i den dagliga verksamheten, menar Svensson.

Avery (2011) har likt Svensson (2011) konstaterat att modersmålet behöver stödjas, och utvecklas för att det ska kunna bli en resurs i elevernas fortsatta lärande. Samtidigt är det viktigt att stimulera och uppmuntra eleven att utveckla båda språken, snarare än att upprepa samma innehåll, menar hon. Avery har utfört en observationsstudie under två år med syfte att undersöka lärarnas språkbruk i tvåspråkiga klassrum, där undervisningen har bedrivits på både svenska och arabiska. Det är möjligt att videomaterialet påverkar beteendet och inte ger en fullständig spegling av interaktionen i klassrummen. I varje klass undervisade en svenskspråkig klasslärare och en tvåspråkig lärare som kunde svenska och arabiska. Totalt ingick fyra klasser.

Resultatet visar att lärarna, utan befintliga strukturer lyckades hitta olika former som kunde fungera i undervisningen. Samarbetet fungerade bra, bortsett från att det ibland blev svårt när den svenskspråkiga klassläraren inte förstod arabiska. Detta samarbete mellan arabiska- och svensktalande lärare tyder på en gemenskapsorienterad definition av inkludering. Det framkom att genomgångarna först skedde på svenska och sedan på arabiska. Den arabiska genomgången fokuserade dock mer på språket än ämnesinnehållet. Svenskan markerades således som det primära språket i skolan. Den översättande kodväxlingen fyllde olika funktioner efter elevernas olika språkliga och ämnesmässiga kompetenser, uppger Avery. Det som för den ena eleven blev en introduktion till ett nytt ämnesinnehåll, blev för den andre en nyttig repetition, och för den tredje en upprepning som inte fyllde någon funktion alls.

7 Resultatdiskussion

I följande avsnitt diskuteras resultatet utifrån studiens bakgrund, tidigare forskning, syfte och frågeställning. Som tidigare har diskuterats handlar inkludering om en gemenskap och inte om en placering. Trots detta visar flertalet av våra studier på en placeringsorienterad definition av inkludering, snarare än en gemenskapsorienterad. Utifrån detta resultat drar vi slutsatsen att placering av nyanlända elever i ordinarie klass inte automatiskt resulterar i att eleverna upplever sig inkluderade, vilket visar sig explicit i Nilsson Folkes (2015) och Juvonens (2015) studier.

I studier konstateras att organisationen för undervisningen av nyanlända elever ska utformas utifrån elevernas tidigare skolgång (Axelsson, 2015; Boukaz & Bunar, 2015). Trots det visar flertalet studier bristande kartläggning av elevernas tidigare kunskaper och skolerfarenheter. Eleverna sätts oreflekterat i gemensamma organisatoriska former med liten anpassning till deras

individuella förutsättningar och behov. Det råder således delade meningar om hur mottagandet av nyanlända elever ska tillämpas på fältet och vilka konsekvenser det får.

Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära (Skolverket, 2016). Det är av stor betydelse att nyanlända elever snabbt får möjlighet att lära sig svenska för att kunna inkluderas i den svenska skolan och i det svenska samhället (Elmeroth, 2010). Majoriteten av den forskning som lyfts i vår studie visar att skolan väljer att organisera undervisningen för nyanlända elever genom placering i någon form av förberedelseklass. I förberedelseklassen lär sig eleverna grundläggande svenska i en trygg miljö. Dock pekar resultatet på negativa konsekvenser även med förberedelseklasser. Förberedelseklassen präglas av exkludering och isolering i relation till övriga skolan och eleverna tenderar att hållas kvar alldeles för länge i förberedelseklasserna (Hansson, 2000; Nilsson Folke, 2015). Det kan jämföras med idén om en sammanhållen skola som har vuxit fram. Specialundervisningen i Sverige utvecklades och fick fäste i skolan under 1960-talet, först och främst i traditionella former med stöd i speciella grupper utanför den ordinarie undervisningen och därefter alltmer i form av så kallad samordnad specialundervisning som i högre grad var integrerad med den ordinarie undervisningen i klassrummet (Nilholm & Göransson, 2013). Vi hävdar att denna syn på skolsvårigheter orsakade av elevers brister i deras skolgång fortfarande är mycket vanlig i svensk skola.

Få resultat visar på att nyanlända elever blir direktplacerade i ordinarie klasser. Trots det är den vanligaste fördelen med direktplacering i ordinarie klass en snabbare språkutveckling som en effekt av svensktalande kamrater (Juvonen, 2015). Dock riskerar dessa elever att i ordinarie klasser hamna i utanförskap och bli passiva på grund av språksvårigheter och får således svårt att nå kunskapsmålen (Axelsson & Nilsson Folke, 2013; Eliaso Magnusson, 2010; Juvonen, 2015). Den befärande segregationen försöker skolor dämpa genom att låta nyanlända elever delta i praktiska och estetiska ämnen i den ordinarie klassen där det inte krävs hög språknivå i svenska (Månsson, 2006).

Skolinspektionen framhåller att det inte räcker att inrätta förberedelseklasser för att nyanlända elever ska få en bra start på sin skolgång i Sverige. Den viktigaste faktorn är i stället hur undervisningen utformas i förberedelseklassen (Andersson, Lyrenäs & Sidenhag, 2015). Skolverket (2016) belyser att undervisningen ska anpassas efter varje elevs förutsättningar och behov med utgångspunkt i elevernas bakgrund, erfarenheter, språk och kunskaper. Dock visar

Eliaso Magnusson (2010) i tidigare forskning att möjligheterna till en likvärdig utbildning försämras på grund av att undervisningen i den ordinarie klassen ofta ligger på för hög nivå, en nivå som är mer anpassad till elever med svenska som modersmål. Med stöd i vår studie kan det konstateras att undervisning med hög kognitiv utmaning kräver hög nivå av stöttning. Ett flertal av studierna i vårt material visar på vikten av att erbjuda undervisning med hög kognitiv utmaning och hög nivå av stöttning, vilket även lyfts fram i denna litteraturstudie av Gibbons (2016).

I bland andra Axelssons och Folkes studie (2013) framkom att varken förberedelseklassen eller den ordinarie klassen erbjöd detta, antingen var utmaningen eller stöttningen för låg. Då Gibbons (2016) menar att denna strategi gynnar alla elever, kan man anta att nyanlända elever skulle gynnas av att placeras direkt i ordinarie klass om undervisningen utformades efter ovanstående strategi och på så vis snabbare inkluderas. Nilsson Folke (2015) problematiserar emellertid detta i sin studie vars resultat visar att nyanlända elever upplever exkludering i ordinarie klass, både pedagogiskt och socialt. Dessa motsättningar väcker frågor kring hur man möjliggör för alla elever att känna sig delaktiga inom ramen för den gemenskapsorienterade definitionen av inkludering (Nilholm & Göransson, 2013).

Vi ser motsvarigheter i Juvonens (2015) och Obondos, Lahdenperäs och Sandevärns (2016) studie som belyser att lärare saknar kunskaper i att undervisa nyanlända elever. Lärarens bristande självkänsla och tilltro till sin egen förmåga har inverkan på elevernas framgång både i skolan och i det fortsatta livet i Sverige (Elmeroth, 2010). En annan aspekt är negativa attityder gentemot nyanlända elever som kan komma till uttryck dels i skolor som inte vill ta emot dessa elever, dels i lärarnas attityder gentemot eleverns styrkor och svagheter. Satsning bör därför läggas på lärarnas fortbildning, resurser och behovet av att se och behandla elever utifrån deras individuella förutsättningar och behov så att lärarna kan känna sig trygga i mottagandet av nyanlända elever. Viktiga konsekvenser för praktiken synliggörs genom att flertalet lärare ställer sig positiva till att undervisa elever i ordinarie klass (Hilburn, Lan Rong, Parkhouse & Turner, 2015; Nilholm & Alm, 2010). Det är viktigt att som lärare ha i åtanke det som Hilburn med flera (2015) belyser, nämligen att lärare som värderar nyanlända elevers olikheter också är lärare som främjar en kulturellt lyhörd klassrumsmiljö. Vi drar slutsatsen att lärare således kan vara bättre förberedda att stödja eleverna, pedagogiskt och socialt, i sitt lärande.

Wedins (2011a) studie visar på hur stora variationerna kan vara mellan olika elevers språkutveckling i samma klassrum, vilket även detta pekar på behovet av hög lärarkompetens. I Obondos, Lahdenperäs och Sandevärns studie (2016) lyfts utmaningen att undervisa heterogena grupper som inkluderar nyanlända elever med begränsad eller ingen grundläggande kompetens i det svenska språket, av samtliga lärare. Detta bekräftas av Bunars (2010) studier, och möten med lärare och rektorer, som visar att det finns en osäkerhet om hur nyanlända på bästa sätt ska tas emot och inkluderas i skolan. Lärarens inställning och ramfaktorers inverkan på undervisningen har visat sig avgörande för inkluderingen av nyanlända elever. Detta tillsammans med lärares brist på kompetens är något som vi tolkar kan påverka den sociala inkluderingen, vilket styrks i Hilburns med flera studie (2015) som lyfter vikten av att läraren identifierar nyanlända elevers andra behov utöver att lära sig språket. Vi ställer oss frågande till varför inte elever och lärare förbereds för de utmaningar som kan uppstå i möten med nyanlända elever och hur man förebygger dessa.

Sammantaget framhäver såväl deltagare i studierna som vi har gått igenom som forskare som har genomfört studierna vikten av en gemensam syn på skolan om hur nyanlända elevers skolgång ska utformas för att motverka problem och svårigheter i skolans organisation när det gäller mottagandet av nyanlända elever. Både Svensson (2011) och Avery (2011) betonar att modersmålet behöver stödjas, och utvecklas för att det ska kunna bli en resurs i dessa elevers fortsatta lärande. Deras studier visar att elever, där modersmål ansågs vara en tillgång i den dagliga verksamheten, fick möjlighet att utveckla additiv tvåspråkighet.

8 Slutsats och implikation

Utifrån resultatet i den här litteraturstudien drar vi slutsatsen att inkludering är avgörande för nyanländas språkinläring, och tvärtom. Vi anser att majoriteten av studierna bekräftar det forskningsresultat som visar att det finns ett ömsesidigt förstärkande förhållande mellan inkludering och språkinläring.

Studiernas resultat pekar på dilemman kring placering och inkludering av nyanlända elever. I studierna framkommer både fördelar och nackdelar i förberedelseklass och ordinarie klass. En elev kan vara fysiskt inkluderad i en ordinarie klass, men känna sig exkluderad både socialt och pedagogiskt. På samma sätt kan en elev känna sig socialt och pedagogiskt inkluderad i förberedelseklassen, men uppleva att förberedelseklassen präglas av exkludering i relation till

övriga skolan. Vår slutsats är att eleverna gynnas språkligt av att placeras i ordinarie klass, men exkluderas då i ökad grad socialt. Utifrån detta förmodar vi att den optimala lösningen ändå verkar vara en förberedelseklass under en strikt begränsad tidsperiod. Kartläggning av elevers kunskaper är avgörande för placering av nyanlända elever och studierna visar att det finns en brist i undersökandet av elevernas tidigare skolgång, vilket kan orsaka felplacering.

Lärarnas attityd, inställning och kompetens är avgörande för att skapa en inkluderande undervisning. Vi identifierar ett behov av kompetensutveckling för lärare rörande undervisning av nyanlända elever. Genom vår litteraturstudie kan vi utläsa att en viss strategi har visat sig framgångsrik, som innebär att ge eleverna hög kognitiv utmaning i kombination med en hög nivå av stöttning.

Vi ställer oss frågande till hur förberedelseklassen är utformad och om den på bästa sätt förbereder eleverna för den ordinarie klassen. För vidare forskning finner vi ett intresse att utforska hur förberedelseklassen bör utformas för att ge nyanlända elever förutsättningarna att bli fysiskt, socialt och pedagogiskt inkluderade vid övergången till ordinarie klass. En annan aspekt värd att undersöka är hur skolor och lärare kan arbeta för att undervisningen ska bli mer inkluderande, och tillgodose alla elevers behov så att framtidens lärare har beredskap att möta den språkliga och kulturella mångfald som redan idag finns i den svenska skolan.

9 Referenslista

Andersson, A., Lyrenäs, S. & Sidenhag, L. (2015). *Nyanlända i skolan*. (1. uppl.) Malmö: Gleerups Utbildning.

* Avery, H. (2011). Lärares språkbruk i tvåspråkiga klassrum. *Educare*, (3), 145–175.

* Axelsson, M. (2015). Nyanländas möte med skolans ämnen i ett språkdidaktiskt perspektiv. (Red.), Bunar, N. *Nyanlända och lärande - mottagande och inkludering*. (s. 81-138). Stockholm: Natur & kultur.

* Bouakaz, L & Bunar, N. (2015). Diagnos: Nyanländ. (Red.), Bunar, N. *Nyanlända och lärande - mottagande och inkludering*. (s. 263-290). Stockholm: Natur & kultur.

Bunar, N. (2010). *Nyanlända och lärande - en Forskningsöversikt om nyanlända elever i den svenska skolan*. Vetenskapsrådets rapportserie 6:2010. Hämtad 2017-04-03 från http://www.barnintro.se/Kap3/Nyanlandade_och_larande.pdf

Celikaksoy, A. & Wadensjö, E. (2017). Ensamkommande flyktingbarns väg till utbildning och arbetsmarknad. *Arbetsmarknad & Arbetsliv*. (23:1, 101-115).

* Coady, M. R., Harper, C., & de Jong, E. J. (2016). Aiming for Equity: Preparing Mainstream Teachers for Inclusion or Inclusive Classrooms?. *TESOL Quarterly*, (2), 340. doi:10.1002/tesq.223

* Eliaso Magnusson, J. (2010). Språk som ingång till gemenskap. (Red.), Wedin, Å. & Musk, N. *Flerspråkighet, identitet och lärande: skola i ett föränderligt samhälle*. (s. 79-94). Lund: Studentlitteratur.

Elmeroth, E. (2010). Alla lärare är språklärare. (Red.) Lahdenperä, P. & Lorentz, H. (2010). *Möten i mångfaldens skola: interkulturella arbetsformer och nya pedagogiska utmaningar*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Eriksson Barajas, K., Forsberg, C. & Wengström, Y. (2013). *Systematiska litteraturstudier i utbildningsvetenskap: vägledning vid examensarbeten och vetenskapliga artiklar*. Stockholm: Natur & Kultur.

Gibbons, P. (2016). *Stärk språket, stärk lärandet: språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för och med andraspråkselever i klassrummet*. Stockholm: Hallgren & Fallgren.

* Hammond, J. (2006). High challenge, high support: Integrating language and content instruction for diverse learners in an English literature classroom. *Journal Of English For Academic Purposes*, 5(Academic English in Secondary Schools), 269-283. doi:10.1016/j.jeap.2006.08.006

* Hansson, M. (2000). *Hur länge skall vi vandra för att känna oss som andra?!?*. Göteborg: Institutionen för pedagogik och didaktik, Göteborgs universitet.

Hertzberg, F. (2015). Vägledning, erkännande och kunskap. (Red.), Bunar, N. *Nyanlända och lärande - mottagande och inkludering*. (s. 177-213). Stockholm: Natur & kultur.

* Hilburn, J., Xue Lan, R., Parkhouse, H., & Turner, A. (2015). Teaching Newcomers Inclusively: Social Studies in a New Gateway State. *Social Studies Research & Practice*, 10(1), 41.

* Jepson Wigg, U. (2016). Betydelsefulla skeden - från introducerande till ordinarie undervisning. (Red.), Lahdenperä, P & Sundgren, E. *Skolans möte med nyanlända*. (s. 65-91). Stockholm: Liber.

* Juvonen, P. (2015). Lärarröster om direktplacering av nyanlända elever. (Red.), Bunar, N. *Nyanlända och lärande - mottagande och inkludering*. (s. 139-176). Stockholm: Natur & kultur.

Juvonen, P. (2016). Nyanländ i den svenska skolan - om mottagning, utbildning och forskning. *Nordand*. (11:2, 93-114).

Migrationsverket. (2016, 1 januari). Nästan 163 000 sökte asyl i Sverige 2015. Hämtad 2017-04-03 från <https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2016/2016-01-01-Nastan-163-000-manniskor-sokte-asyl-i-Sverige-2015.html>

* Månsson, N. (2016). Kommunala strävanden för nyanlända elevers vägar in i skolan. (Red.), Lahdenperä, P & Sundgren, E. *Skolans möte med nyanlända*. (s. 29-48). Stockholm: Liber.

* Nilholm, C. & Alm, B. (2010) An inclusive classroom? A case study of inclusiveness, teacher strategies, and children's experiences, *European Journal of Special Needs Education*, 25:3, 239-252, DOI: 10.1080/08856257.2010.492933.

Nilholm, C. (2015). *Inkludering - vad kan man lära sig av forskningen?* Hämtad 2017-04-07 från <https://kfsk.se/wp-content/uploads/2015/11/Forskning-i-korthet-nr1.pdf>

Nilholm, C. & Göransson, K. (2013). *Inkluderande undervisning: vad kan man lära av forskningen*. Härnösand: Specialpedagogiska skolmyndigheten.

* Nilsson, J., & Axelsson, M. (2013). "Welcome to Sweden...": Newly Arrived Students' Experiences of Pedagogical and Social Provision in Introductory and Regular Classes. *International Electronic Journal Of Elementary Education*, 6(1), 137-164.

* Nilsson Folke, J. (2015). Från inkluderande exkludering till exkluderande inkludering?. (Red.), Bunar, N. *Nyanlända och lärande - mottagande och inkludering*. (s. 37-80). Stockholm: Natur & kultur.

Nilsson Folke, J. (2017, 13 februari). Svårt för nyanlända att inkluderas i skolan. *Stockholms universitet*. Hämtad från 2017-04-04 från <http://www.forskning.se/2017/02/13/svart-for-nyanlanda-att-inkluderas-i-skolan/>

Norrström, A. Vilken skola vill vi ha? (Red.), Barow, T. (2013). *Mångfald och differentiering: inkludering i praktisk tillämpning*. Lund: Studentlitteratur.

* Obondo, A. M., Lahdenperä, P. & Sandevärn, P. (2016). Educating the old and newcomers: Perspectives of teachers on teaching in multicultural schools in Sweden, *Multicultural Education Review*, 8:3, 176-194.

Persson, B. (2013). *Elevers olikheter och specialpedagogisk kunskap*. Stockholm: Liber.

Persson, S. (2016). *Nyanlända elever: undervisning, mottagande och flerspråkighet*. Stockholm: Natur & Kultur.

SFS 2010:800. *Skollag*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

SFS 2011:185. *Skolförordning*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

* Sharif, H. (2016). Ungdomarnas beskrivningar av mötet med introduktionsutbildningen för nyanlända. - "Inte på riktigt, men jätteviktigt för oss". (Red.), Lahdenperä, P & Sundgren, E. *Skolans möte med nyanlända*. (s. 92-110). Stockholm: Liber.

Skolporten. (2013). Inkludering är gemenskap. Hämtad 2017-04-11 från <http://www.skolporten.se/app/uploads/2013/01/Inkludering-artik1+2-12013.pdf>

Skolverket (2015). *Studiehandledning på modersmålet: att stödja kunskapsutvecklingen hos flerspråkiga elever*. Stockholm: Skolverket.

Skolverket (2016). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011: reviderad 2016*. Stockholm: Skolverket.

Socialdepartementet (2008). *FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning*. Stockholm: Socialdepartementet, Regeringskansliet.

Stigendal, M. (2004). *Framgångsalternativ: mötet i skolan mellan utanförskap och innanförskap*. Lund: Studentlitteratur.

Svanström, K-G. (2011) Vygotskijs teorier i praktiken? *Tidningen Kulturen*. Hämtad 2017-04-13 från <http://tidningenkulturen.se/index.php/ess-mainmenu-57/riga-mainmenu-130/9989-vygotskijs-teorier-i-praktiken>

Svenska Uneskorådet (2008) *Riktlinjer för inkludering – att garantera tillgång till utbildning för alla*. Del 1 – inlaga 2008 Hämtad 2017-04-05 från <http://u4614432.fsdata.se/wp-content/uploads/2013/09/Riktlinjer-f%C3%B6r-inkludering-att-garantera-tillg%C3%A5ng-till-utbildning-f%C3%B6r-alla.-Del-1-inlaga.pdf>

* Svensson, A.-K. (2012). Med alla barn i fokus: om förskolans roll i flerspråkiga barns språkutveckling. *Paideia*, (4), 29–37.

Tal- och språkutveckling. (2016, 10 februari). I *Wikipedia*. Hämtad 2017-04-10 från https://sv.wikipedia.org/wiki/Tal-och_spr%C3%A5kutveckling

Vetenskapsrådet. (2017). Etik. Hämtad 2017-05-26 från <https://www.vr.se/etik.4.3840dc7d108b8d5ad5280004294.html>

* Wedin, Å. (2009). Monologen som en resurs i klassrummet. *Pedagogisk forskning i Sverige*, 13(4), 241–256.

* Wedin, Å. (2011a). Utveckling av tal och skriftspråk hos andraspråkselever i skolans tidigare år. *Didaktisk Tidskrift*, 20(2), 95–118.

* Wedin, Å. (2011b). Klassrumsinteraktion i de tidiga skolåren: flerspråkiga elever i skolans språkliga vardag. *Nordic Studies in Education*, 31(3), 210–225.

Bilaga A: Sökhistorik

Databas	Sökord	Avgränsning	Träffar	Valda källor
OneSearch	inkludering	peer reviewed	355	0
Onesearch	inkludering AND flyktingbarn	peer reviewed	0	0
OneSearch	flyktingbarn	peer reviewed Swedish	25	1
OneSearch	nyanlända	peer reviewed	35	0
OneSearch	nyanlända AND inkludering	peer reviewed	1	0
OneSearch	andraspråkselever	peer reviewed	5	3
OneSearch	flerspråkiga elever	peer reviewed	22	0
OneSearch	svenska som andraspråk	peer reviewed	54	1
OneSearch	språkutveckling	peer reviewed	34	1
OneSearch	språkinläring	peer reviewed	23	1 ¹
OneSearch	Nilholm	peer reviewed	388	0
OneSearch	newcomer AND teaching	peer reviewed fulltext 2000–2017	33,448	1
OneSearch	inclusion AND language learning	peer reviewed fulltext 2000 - 2017	287,427	1
ERIC	inclusion	peer reviewed only	10,707	0

¹ Sökningen resulterade i en artikel som redan valts från en tidigare sökning med sökordet “språkutveckling”

Databas	Sökord	Avgränsning	Träffar	Valda källor
ERIC	inclusion AND newcomers	peer reviewed only	27	1
ERIC	inclusion AND learning	peer reviewed only	3,373	0
ERIC	inclusion AND teaching	peer reviewed only	3,289	0
ERIC	new arrivals AND teaching	peer reviewed only	48	1 ²
SwePub	andraspråkselever*	referegranskat	4	1
SwePub	Nilholm	referegranskat	59	1

² Sökningen resulterade i en artikel som redan valts från en tidigare sökning med sökordet ”newcomer AND teaching”

Bilaga B: Artikelöversikt

Författare (år)	Titel	Syfte	Metod	Urval	Resultat
Jenny Nilsson Folke (2015)	Från inkluderande exkludering till exkluderande inkludering?	Få förståelse för elevernas skolsituation.	Kvalitativ studie bestående av observationer och intervjuer.	22 elever i årskurs 8 och 9.	Sociala och pedagogiska hinder vid övergången till ordinarie klass.
Päivi Juvonen (2015)	Lärarröster om direktplacering av nyanlända elever.	Kartlägga rutiner och förberedelser för att ta emot nyanlända elever i ordinarie klass.	Kvantitativ studie bestående av enkätfrågor.	130 lärare.	Snabbare språkutveckling, utanförskap och passivitet.
Laid Bouakaz och Nihad Bunar (2015)	Diagnos: nyanländ.	Undersöka hur lärare och elever uppfattar och i praktiken hanterar mottagande, lärande och inkludering.	Kvalitativ studie bestående av intervjuer.	10 elever, 10 lärare, skolans rektor, en skolvård och en studie- och yrkesvägledare.	Svårigheter vid kartläggning av nyanländas tidigare kunskaper och skolerfarenheter.
Monica Axelsson (2015)	Nyanländas möte med skolans ämnen i ett språkdidaktiskt perspektiv.	Undersöka hur skolor som tar emot nyanlända elever i förberedelseklasser har organiserat sin mottagning.	Kvalitativ studie bestående av observationer, fältanteckningar, intervjuer, digitala foton och lärobokstexter.	16 lärare och 4 rektorer.	Det gemensamma ansvaret för nyanlända elever skilde sig beroende på erfarenheter av att ta emot nyanlända elever.

Författare (år)	Titel	Syfte	Metod	Urval	Resultat
Hassan Sharif (2015)	Ungdomarnas beskrivningar av mötet med introduktions utbildningen för nyanlända.	Analysera hur introduktions utbildningen är organiserad och elevernas inställning till den.	Kvalitativ studie bestående av intervjuer.	8 lärare och 16 elever.	Känsla av trygghet och nationell gemenskap, men jämfördes med förskolan och skolans tidigare år.
Niclas Månsson (2016)	Kommunala strävanden för nyanlända elevers vägar in i skolan.	Belysa nyanlända elevers vägar in i skolans värld.	Kvalitativ studie bestående av intervjuer.	2 enhetschefer, 2 utvecklingsledare, 2 rektorer och 1 lärare i svenska som andraspråk.	Utveckling av mottagning, inkludering och inkludering av nyanlända elever.
Ulrika Jepson Wigg (2016)	Betydelsefulla skeenden – från introducerande till ordinarie undervisning	Analysera lärares erfarenheter om hur man skapar en så bra väg som möjligt in i skolan för nyanlända elever.	Kvalitativ studie bestående av intervjuer.	11 lärare i svenska som andraspråk.	En gemensam syn på skolan om hur nyanlända elevers skolgång ska utformas.
Maria. R Coady, Candace Harper och Ester J. De Jongs (2016)	Aiming for Equity: Preparing Mainstream Teachers for Inclusion or Inclusive Classrooms?	Undersöka resultatet av ett program för att arbeta inkluderande med andraspråks-elever.	Kvalitativ studie bestående av intervjuer, och video-inspelning.	2 lärare.	Planering med hänsyn till andraspråks-elever skedde i liten utsträckning.

Författare (år)	Titel	Syfte	Metod	Urval	Resultat
Margaret A. Obondo, Pirjo Lahdenperä och Pia Sandevärn (2016)	Educating the old and newcomers: Perspectives of teachers on teaching in multicultural schools in Sweden.	Utforska lärarnas utmaningar och kompetenser i arbetet med nyanlända elever.	Kvalitativ studie bestående av fokusgruppsintervjuer och analyser av lärarledda lektioner.	20 lärare.	Utmanande att undervisa heterogena grupper med begränsad eller ingen grundläggande kompetens i svenska.
Jeremy Hilburn, Rong Xue Lan, Hillary Parkhouse och Alison Turner (2015)	Teaching Newcomers Inclusively: Social Studies in a New Gateway State.	Hjälpa lärare att uppnå en mer inkluderande undervisning för nyanlända elever.	Kvantitativ studie bestående av enkätfrågor.	99 lärare.	Lärarnas attityd och inställning är avgörande för att skapa en inkluderande undervisning för nyanlända elever.
Claes Nilholm och Barbro Alm (2010)	An inclusive classroom? A case study of inclusiveness, teacher strategies, and childrens' experiences.	Ta fram en metod för att undersöka graden av inkludering i ett klassrum.	Kvalitativ studie bestående av intervjuer och frågeformulär.	En klass, 2 lärare och 15 elever.	Inkludering kan uppnås i olika hög grad utifrån fyra olika kriterier. Avgörande är elevernas egen upplevelse.
Monica Axelsson och Jenny Nilsson (2013)	Welcome to Sweden: Newly Arrived Students' Experiences of Pedagogical and Social Provision in Introductory and Regular Classes	Undersöka hur nyanlända elever uppfattar olika lärandemiljöer.	Kvalitativ studie bestående av observationer och intervjuer.	22 elever i årskurs 8 och 9.	Skillnader mellan graden av stöttning och utmaning i förberedelseklassen i förhållande till ordinarie klassen.

Författare (år)	Titel	Syfte	Metod	Urval	Resultat
Åsa Wedin (2011a)	Utveckling av tal och skriftspråk hos andraspråks-elever i skolans tidigare år.	Ge en bild av variationer mellan olika elever i ett klassrum.	Longitudinell studie bestående av intervjuer och skrivna texter.	3 elever mellan 6 och 10 år.	Varierad språkutveckling och stora variationer i användandet av sitt modersmål.
Åsa Wedin (2011b)	Klassrumsinteraktion i de tidiga skolåren: flerspråkiga elever i skolans språkliga vardag	Analysera språkliga interaktioner i helklassundervisning.	Kvalitativ studie bestående av videoinspelningar.		Placering i klassrummet och välbekanta rutiner användes. Eleverna gavs ett begränsat talutrymme.
Åsa Wedin (2009)	Monologen som en resurs i klassrummet	Synliggöra interaktioner som kan förekomma i klassrum.	Longitudinell studie bestående av observationer, intervjuer, elevtexter och läromedel.	1 lärare och 15 elever.	Läraren använde ett varierat, enkelt och konkret språk. Dock gavs eleverna ett begränsat talutrymme.
Ann-Katrin Svensson (2011)	Med alla barn i fokus – förskolans roll i flerspråkiga barns språkutveckling.	Utveckla intresse för berättelsens olika former och stimulera språket.	Kvalitativ studie bestående av observationer och intervjuer.	60 förskoleavdelningar.	Utvecklade språkstimulerande arbetssätt.
Helen Avery (2011)	Lärares språkbruk i tvåspråkiga klassrum.	Undersöka lärarnas språkbruk i undervisning på både svenska och arabiska.	Kvalitativ studie bestående av videoinspelningar.	Fyra klasser, två lärare/klass.	Kodväxlingen fyllde olika funktioner efter elevernas olika språkliga och ämnesmässiga kompetenser.

Anna Lundberg

Lejla Redzepovic

Besöksadress: Kristian IV:s väg 3
Postadress: Box 823, 301 18 Halmstad
Telefon: 035-16 71 00
E-mail: registrator@hh.se
www.hh.se